

חוברת תרגול

🤝🤝 שייכות וזהות – החברה הישראלית שלנו

מסלול: 🟢 תיכון · חנ"מ

יצרה: רוית ראש בן ישי

שם: _____ כיתה: _____

🧭 איך עובדים עם החוברת?

- 📖 קוראים את דף התזכורת.
- 🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים · 🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים · 🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים.
- 🔁 חזרה מסכמת ו־✅ בדיקה עצמית בסוף.
- 🎮 רוצים עוד? המשחקים באתר: noar-shayachut-zehut.sites.tab.bot

📖 תזכורת – מה למדנו?

🃏 "מאיפה את/ה בארץ?" – קלפי היכרות

- יושבים במעגל או בקבוצות של 4–5. מערבבים את החפיסה (מודפסת או במשחק הדיגיטלי).
- בתורכם – שולפים קלף ועונים עליו מהחוויה שלכם . אפשר תמיד לומר "פס" ולבחור קלף אחר.
- כל מי שמקשיבים שואלים שאלת המשך סקרנית אחת ("איך זה מרגיש?", "מי לימד אותך?").

📖 מילון "השבטים" – מושגים ומשימות חקר על השכנים

- התשובה לשאלה "מי אני?" – מורכבת מהרבה חלקים: משפחה, שפה, מקום, אמונה, תחביבים.
- אפשר להיות בו־זמנית בת לשכונה, שחקנית כדורסל ונכדה של עולים.
- לכל אדם כמה זהויות שלא סותרות זו את זו.

🏡 מה הופך מקום לבית? – דילמות של שייכות

- סדרו את 10 ה"לבנים" לפי מה שהכי חשוב לכם כדי להרגיש בבית.
השתמשו בחצים ⬆️⬇️. אין סדר נכון – יש סדר שלכם. שום דבר לא נשמר ולא נשלח.
- 2 דקות – כל אחד חושב לבד וכותב.
- 2 דקות – משתפים בזוג.

📅 לוח השנה של כולנו – חגים ומועדים בכל הקהילות

- בחרו מועד מהלוח שאתם מכירים פחות.
- מצאו: מה חוגגים? איך? איזה מאכל, שיר או ברכה קשורים אליו?
- הכינו "כרטיס ידעתם?" משלכם – ותלו אותו בכיתה בשבוע של המועד.

🗺️ מפת הזיכרונות שלי

- בחרו סוג זיכרון: 💛 אישי · 💙 משפחתי · ❤️ לאומי/משותף.
- כתבו במשפט קצר מה הזיכרון.
- הקישו על המפה במקום המתאים – נעץ יופיע.

🕵️ תיק חקירה: ערבות הדדית

- למה, לדעתכם, רוב הנותנים בסיפורים לא חתמו בשמם?
- מה ההבדל בין עזרה ש"רואים" לעזרה שקטה? למה שתיהן חשובות?
- איזו "נתינה שקטה" אתם יכולים לעשות השבוע בכיתה או בבית?

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🧩 סקרנות או תווית? – משחק מיון

✏️ מיינו את המילים ממאגר המילים לטבלה.

מאגר מילים: איך המשפחה שלך מעבירה מסורות לדור הבא? · אילו חלקים בזהות שלך הכי חשובים לך? · איך זה לגדול בין שתי שפות? · מה את/ה מרגיש/ה כששואלים אותך "מאיפה את/ה באמת?" · האם יש משהו שהיית רוצה שאנשים יידעו על הקהילה שלך?

🌱 סקרנות מכבדת	🏷️ תווית או סטריאוטיפ

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 2: 📅 חידון החגים והמועדים

✏️ הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל?

א. 1948 ב. 1984 ג. 2008

2. מדוע חג המולד של הכנסיות האורתודוקסיות חל ב־7 בינואר?

א. בגלל הבדלי שעון ב. הן מחשבות לפי הלוח היוליאני

ג. הן חוגגות לזכר אירוע אחר

3. למה הרמדאן "זז" אחורה בכ־11 יום בכל שנה לועזית?

א. בגלל שינוי שעון ב. השנה הירחית קצרה מהשמשית

ג. יש שנים מעוברות בלוח המוסלמי

4. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא?

א. מצוות נתינה למי שזקוק ב. מדורות ג. צום

5. מה פירוש הברכה "תרבחו ותסעדו" במימונה?

א. חג שמח ב. שנה טובה ג. שתרוויחו ותצליחו

תרגיל 3: מסבירים במילים שלנו

✏️ לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל? ← התשובה: 2008. למה?

_____

_____

2. מדוע חג המולד של הכנסיות האורתודוקסיות חל ב־7 בינואר? ← התשובה: הן מחשבות לפי הלוח היוליאני. למה?

_____

_____

תרגיל 4: 🕵️ חידון הערבות ההדדית

✏️ הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת?

א. צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן ב. חסד – רק לעניים

ג. אין הבדל

2. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה?

א. היא שומרת על כבודו של המקבל ב. כי היא קלה יותר

ג. כי אין לה ערך

3. מהו "הון חברתי" בקהילה?

א. מספר התושבים ב. כסף שנמצא בבנק

ג. רשת של קשרים ואמון בין אנשים

4. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"?

א. שכולם עוזרים יותר מדי ב. כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל

ג. שאנשים צועקים

5. מה הכלל המנחה כשרוצים לעזור למישהו שעבר משבר?

א. לשאול מה הוא צריך ולכבד את רצונו ב. להחליט בשבילו

ג. לפרסם ברשת

תרגיל 5: מסבירים במילים שלנו

✏️ לכל שאלה כתובה התשובה הנכונה. הסבירו במשפט אחד או שניים למה היא נכונה.

1. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת? ← התשובה: צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן. למה?

2. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה? ← התשובה: היא שומרת על כבודו של המקבל. למה?

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

תרגיל 6: ✍️ אתגרי כתיבה

✏️ בחרו לפחות שניים וכתבו תשובה מלאה.

1. כתבו שאלה "חצי־תווית" ותקנו אותה לשאלה סקרנית ומכבדת.

_____

_____

2. בחרו שני מועדים מקהילות שונות ומצאו מה משותף להם (ערך, מנהג, מאכל).

_____

_____

3. כתבו תיק חקירה בדוי קצר על נתינה שקטה: סיפור, שלושה רמזים ושאלה.

_____

_____

🔁 חזרה מסכמת

שאלות מכל הנושאים – בלי להציץ בחוברת!

1. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"?

א. כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל ב. שאין עדים

ג. שאנשים צועקים

2. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא?

א. מצוות נתינה למי שזקוק ב. ישיבה בסוכה ג. מדורות

3. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת?

א. צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן ב. חסד – רק לעניים

ג. צדקה – רק לחברים

4. מה הכלל המנחה כשרוצים לעזור למישהו שעבר משבר?

א. לשאול מה הוא צריך ולכבד את רצונו ב. להחליט בשבילו

ג. לפרסם ברשת

✅ בדיקה עצמית

סמנו ✔ בעמודה המתאימה:

נושא	😀 אני יודע/ת	🙂 כמעט	🤔 צריך עוד תרגול
🃏 "מאיפה את/ה בארץ?" – קלפי היכרות			
📖 מילון "השבטים" – מושגים ומשימות חקר על השכנים			
🏡 מה הופך מקום לבית? – דילמות של שייכות			
📅 לוח השנה של כולנו – חגים ומועדים בכל הקהילות			
🗺️ מפת הזיכרונות שלי			
🕵️ תיק חקירה: ערבות הדדית			

💭 מה למדתי? מה עדיין קשה לי?

🔑 מפתח תשובות למורה – תיכון · חנ"מ

🌱 שלב א' – מזהים ומתאימים

תרגיל 1: 🧩 סקרנות או תווית? – משחק מיון

🌱 סקרנות מכבדת	🏷️ תווית או סטריאוטיפ
איך המשפחה שלך מעבירה מסורות לדור הבא?	
אילו חלקים בזהות שלך הכי חשובים לך?	
איך זה לגדול בין שתי שפות?	
מה את/ה מרגיש/ה כששואלים אותך "מאיפה את/ה באמת?"	
האם יש משהו שהיית רוצה שאנשים יידעו על הקהילה שלך?	

🌿 שלב ב' – מבינים ובוחרים

תרגיל 2: 📅 חידון החגים והמועדים

1. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל?
✔ ג. 2008

2. מדוע חג המולד של הכנסיות האורתודוקסיות חל ב־7 בינואר?
✔ ב. הן מחשבות לפי הלוח היוליאני

3. למה הרמדאן "זז" אחורה בכ־11 יום בכל שנה לועזית?
✔ ב. השנה הירחית קצרה מהשמשית

4. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא?
✔ א. מצוות נתינה למי שזקוק

5. מה פירוש הברכה "תרבחו ותסעדו" במימונה?
✔ ג. שתרוויחו ותצליחו

תרגיל 3: מסבירים במילים שלנו

1. מאז איזו שנה הסיגד הוא חג רשמי של מדינת ישראל? ← התשובה: 2008. למה?
💡 בשנת 2008 עוגן הסיגד בחוק.

2. מדוע חג המולד של הכנסיות האורתודוקסיות חל ב־7 בינואר? ← התשובה: הן מחשבות לפי הלוח היוליאני. למה?
💡 הלוח היוליאני "מפגר" אחרי הגרגוריאני ב־13 יום.

תרגיל 4: 🕵️ חידון הערבות ההדדית

1. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת?
✔ א. צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן

2. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה?
✔ א. היא שומרת על כבודו של המקבל

3. מהו "הון חברתי" בקהילה?
✔ ג. רשת של קשרים ואמון בין אנשים

4. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"?
✔ ב. כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל

5. מה הכלל המנחה כשרוצים לעזור למישהו שעבר משבר?
✔ א. לשאול מה הוא צריך ולכבד את רצונו

תרגיל 5: מסבירים במילים שלנו

1. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת? ← התשובה: צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן. למה?
💡 גמילות חסדים כוללת גם עזרה אישית.

2. מדוע עזרה בעילום שם נחשבת לרמה גבוהה של נתינה? ← התשובה: היא שומרת על כבודו של המקבל. למה?
💡 המקבל לא מרגיש מבוכה או חוב.

🌳 שלב ג' – מיישמים וכותבים

תרגיל 6: ✍️ אתגרי כתיבה

1. כתבו שאלה "חצי־תווית" ותקנו אותה לשאלה סקרנית ומכבדת.
💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

2. בחרו שני מועדים מקהילות שונות ומצאו מה משותף להם (ערך, מנהג, מאכל).
💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

3. כתבו תיק חקירה בדוי קצר על נתינה שקטה: סיפור, שלושה רמזים ושאלה.
💡 תשובה אישית – בודקים נימוק ודוגמה.

🔁 חזרה מסכמת

1. מה הסכנה ב"אפקט הצופה מהצד"?
✔ א. כשרבים רואים – כל אחד מחכה שאחר יפעל

2. מה המשותף לפורים ולעיד אל־אדחא?
✔ א. מצוות נתינה למי שזקוק

3. מה ההבדל בין צדקה לחסד, לפי ההבחנה המקובלת?
✔ א. צדקה – בממון; חסד – גם בגוף ובזמן

4. מה הכלל המנחה כשרוצים לעזור למישהו שעבר משבר?
✔ א. לשאול מה הוא צריך ולכבד את רצונו